

פרוטוקול מס' 459 458

מישיבת ועדת העבודה

יום ג', י"א באדר תשל"ז - 1.3.1977, שעה 13.30

נ כ ח ג

חברי הוועדה: ש. ארבל-אלמוזלינו - היו"ר

ל. דיציאן

מ. כהן

י. לקט

מזמנים:

י. כפלאורי	-	משרד העבודה
ש. קפיטקובסקי	-	המוסד לביטוח לאומי
מ. בוטון	-	" " "
י. ארד	-	" " "
ב.צ. ליפשיץ	-	" " "
ש. קרמר	-	משרד האוצר
י. ברמה	-	ההסתדרות הכללית
י. גוברמן	-	משרד המשפטים
י. אליאסוף	-	יועץ משפטי לוועדה
י. בגל	-	קצין הכנסת

מזכיר הוועדה: י. בוריאל

רשמה: ע. הירשפלד

- סדר-היום:
1. חוק הביטוח הלאומי (תיקונים מס' 26 ו-27), תשל"ז-1977, לאחר קריאה ראשונה, הצעות חוק של תה"כ ש. ארבל-אלמוזלינו.
 2. תקנות בדבר שינוי סכומי הפיצויים.
 3. חוק הגנת השכר תשי"ח-1958 - תקנות בדבר מועד מיוחד לתשלום שכר עבודה.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: אני פותחת את הישיבה.

יש לנו כמה סעיפים לסדר-היום. שתי הצעות חוק הביטוח הלאומי (תיקונים מס' 26 ו-27), תשל"ז, 1977, שהכנסת אישרה אתמול בקריאה ראשונה. שתי הן הועברו לוועדת העבודה. (ב) תקנות של חוק לתיקון פקודת הפיצויים לעובדים, תשי"ג-1952 - תקנות בדבר שינוי סכומי הפיצויים; (ג) תקנות בענין חוק הגנת השכר.

חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 26), תשל"ז-1977

גבר זכה בהגיעו לגיל 65, ואשה זכה בהגיעה לגיל 60, בפסקת זכותם לקבל קצבת זכות, ואז הם זכאים לקבל קצבת זקנה, אם הם מבוטחים בביטוח זקנה ושאינם. המצב היום לגבי האנשים שזכאים לקצבת זכות הוא, שבהגיעם לגיל קצבת זקנה, קורה לא פעם שקצבת הנכות המשלמת להם היא יותר גבוהה מקצבת הזקנה, ובהגיעם לגיל זה יוצא, אפוא, שרמת הכנסתם יורדת. הצעה זו באה לאפשר, שנכל מקרה לא תרד קצבת הזקנה שלו מגובה קצבת הנכות שהוא קיבל ביום הגיעו לגיל 65, ואשה לגיל 60. זוהי מטרת ההצעה.

עוד לפני שהצעת החוק הוגשה לכנסת הצעתי לאנשי הביטוח הלאומי, שאולי בוכל לומר שהאיש יבחר לעצמו את האפשרות הרצויה לו, את הגבוהה ביותר. אבל מאחר שהכל נפסק בהגיע הגבר לגיל 65, והאשה לגיל 60, על-כן הדבר הזה לא התאפשר, ולפניכם מונח הגווסת כפי שהוצע ואושר בקריאה מוקדמת ובקריאה ראשונה.

מ. ברוטמן: (קורא את "הוספת סעיף 20א").
הכוונה היא, שתוספת תלויים תובא

בחשבון כל זמן שיש תלויים.

ל. דיציאן:
מדוע כתוב כאן "ובלבד"? הנוסח כאן מטעה, כי לוקחים בחשבון דבר שהוא לא מעל. כאן זה ההיפך, המלה "ובלבד" אינה במקומה, כי "בלבד" הוא להקטנה ולא להגדלה.

י. אליאסוף: אולי אפשר לשנות "ואולם".

ל. דיציאן:
זה כן, אבל לא "ובלבד".
אני רוצה לשאול, לפי סעיף 127, מהו המקסימום שהוא יכול לקבל מהשכר הממוצע במשק?

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: ליחיד זה 25% מהשכר הממוצע במשק. אח-כך הוא מקבל בעד כל אחד מהילדים 5%. זה אף פעם לא פחות מאשר קצבת הזקנה.

אם אין הערות נוספות, אנו מאשרים את הצעת החוק, ומבקשים להכינה לקריאה שניה ושלישית.

חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 27), תשל"ז-1977

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: כאשר תיקנו בשנת 1973 את חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 10), נתנו אפשרות לאשה שמגיעה לגיל 60, פורשת מהעבודה וזכאית לקצבת זקנה מהביטוח הלאומי, אם היא עבדה וזכאית בזכות עצמה. אם אותה אשה התאלמנה, היתה לה אפשרות לבחור בין הקצבה שלה לבין קצבת השאיירים. אמרנו, שאותה אשה אשר בזכות עצמה צברה לה קצבת זקנה מלאה, לא יתכן שכאשר היא מגיעה לגיל הפרישה, נאמר לה: תבחרי לך. קבענו, שאותה אשה זכאית לקצבת זקנה בזכות עצמה. (ב) אם היא מתאלמנת, היא זכאית לעוד

ש. ארבלי-אלמוזלינו:

50% מקצבת השאירים. דהיינו, היא זכאית ל-150%. בעלם מאתנו אז הענין של אלמנת נפגע עבודה, ובמשך כל הזמן לחצנו לתיקון בכיוון זה, כי היו פניות רבות, אולם הדבר לא עלה בידינו. התיקון הזה בא עכשיו להביא לידי שוויון למעשה בין אלמנה של גפגע עבודה לבין אלמנה שבעלה מת מוות טבעי, מבחינת גובה קצבת הזקנה וקצבת השאירים ביחד, ובשני המקרים זה לא יעלה על 150% של קצבת זקנה. אני מציעה שנקרא את הניסוח של הסעיפים שבהצעת החוק.

מ. בוטון: (קורא את "תיקון סעיף 143").
סעיף 21(א)(1) מדבר על קצבת השאירים

המגיעה ליחיד.

זה מביע את הרעיון שהיושבת-ראש הקדימה בדבריה, כך שאנחנו נשלם קצבה וחצי, אבל בתנאי שקצבת התלויים אינה עולה על גובה קצבת השאירים.

הי"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אם אין שאלות בענין זה, אנו מאשרים גם את הצעת החוק הזאת, ומבקשים להכינה לקריאה שנייה ושלישית.

בהזדמנות זו שאנחנו נגיש לכנסת את התיקונים הללו לקריאה שנייה ושלישית, יש כמה תיקונים נוספים שהמוסד לביטוח לאומי רוצה להציע. אלה תיקונים קלים ביותר, ורצוי שנכלול אותם יחד ולא נדחה אותם לכנסת הבאה. אני מקווה שלוועדה לא תהיה התנגדות, ולא תראה אותם בנושא חדש.

י. ארד: הנעייה הראשונה היא, שבהתאם לחוק, בעיקר כשמדובר בקצבת זקנה, לגבי הכנסה בגיל המותנה, פעם בשנה בלבד אנחנו מעדכנים את ההכנסה. כלומר, אם היום מותר ליחיד - גבר עד גיל 65 ואשה עד גיל 60 - להשתכר סכום של 1,100 ל"י לחודש, הסכום הזה חייב אותנו החל מ-1.4 בכל השנה. בהזדמנות זו אנחנו מבקשים שלוח ב' יתעדכן גם במשך השנה, בכל מקרה שמשולם פיצוי תוספת יוקר, ובדרך זו אנחנו בוחנים יתרון לאותה קבוצה שיכולה לשמור על רמת הכנסה ריאלית. כמו-כן נתבקשנו, שבמקום שיעורי הסכומים שעד היום היו מתעדכנים פעם אחת בשנה, לתרגם אותם לאחוזים מהשכר הממוצע במשק. מכאן ואילך, אם כן, זה יתעדכן כל פעם שיהיה תשלום של תוספת יוקר; ולאנשים שפנו אלינו וטענו שהם צריכים לצמצם את עבודתם, אנחנו אומרים בהזדמנות זו, ועל דעת משרד האוצר בוחנים פיצוי לעובדה שיש אינפלציה גדולה.

ל. דיציאן: האם זה נוגע להכנסה מעבודה בלבד?
זה לא כולל, למשל פנסיה?

י. ארד: כן.

י. אליאסוף: כתוב במפורש "שהכנסתו מעבודה".
הגדרת הכנסה לענין זה היא כל הכנסה, הן מפינסיה.

י. ארד: מה שמספיע על קצבת הזקנה זה הכנסה מעבודה.

הי"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: את האחוזים לקחנו מלוח ב', שם מדובר על ה-1.4.76. השכר הממוצע במשק ג-1.4.76 היה 2,448 ל"י. את המספרים האלה תירגמנו לאחוזים, וזה עדיף כן.

ל. דיציאן: יש רק בעייה אחת, שהשכר הממוצע במשק נקבע ב-1.4 ותוספת היוקר גם היא נקבעת באפריל, ותוספת היוקר של 1.4 אינה נכללת בשכר הממוצע במשק.

מ. בוטון: היא נכללת ב-11(ג), לא בשכר הממוצע במשק.

ש. קפיטקובסקי: בסעיף 1 של חוק הביטוח הלאומי יש הגדרה של שכר ממוצע, האומרת: "השכר הממוצע", לשנת כספים פלונית - צירופם של שני אלה: (1) הממוצע החדשי של השכר הממוצע למישרת שכיר לששת החודשים האחרונים, לפי הנתונים שבידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ב-1 במרץ שלפני שנת הכספים (בסעיף זה - התקופה הקובעת), שחושב על-פי מדדי השכר והתעסוקה לכלל השכירים במשק (להלן בהגדרה זו - ממוצע השכר); (2) תוספת לממוצע השכר בשיעור המתאים לשיעור ההעלאה בתוספת היוקר המשתלמת לפי מדד, או לפי צווי בעד התייקרות המשתלם במסגרת הסדר שגערך בין ארגון העובדים המייצג את המספר הגדול ביותר של העובדים במדינה לבין ארגון מעבידים שלדעת השר הוא ארגון יציג ונוגע בדבר, לגבי התקופה מתום התקופה הקובעת עד לתחילת כל שנת כספים שלאחר תום התקופה הקובעת".

לגבי התקופה נאמר, מתום התקופה הקובעת עד לתחילת שנת כספים של התקופה הקובעת. לפני-כן היה הניסוח קצת אחר ובאמר - בין תום התקופה הקובעת לבין תחילת כל שנת כספים. במקום זה בא "עד לתחילת כל שנת כספים", זה עד 1.4 וכולל 1.4, וזו היתה הכוונה הברורה. ואז, תוספת היוקר שחלה מ-1.4, נכללת בחישוב לפי המרכיב של השכר הממוצע במשק. זוהי הטכניקה המקובלת עלינו, וכדי לעגל אותה, באנו עם התיקון מס' 21.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: נוסף לכך, אנחנו רוצים להוסיף גם לגבי ענין ההכנסה המקסימלית סעיף 11(ג). במידה שיש שינוי וכו', שהדבר הזה יחול גם לגבי לוח ב'.

ל. דיציאן: האם לא כדאי להגדיר את זה כך שיהיה ברור, שתוספת היוקר אשר משתלמת ב-1.4 תהיה חלק אינטגרלי? כי עם כל הכבוד, לי לא נראה שהענין ברור די צרכו.

י. אליאסוף: מה שמוצע כאן הוא, שאותה הכנסה מינימלית תושפע על-ידי השינוי מתוספת היוקר. נאמר רק שזה ישתנה בהתאם לתגודות של השכר הממוצע במשק. פירושו של דבר, שאם ב-1.4 יהיה הסכם של תוספת יוקר אשר יוסיף איקס אחוזים, צריך יהיה להוסיף את זה.

ל. דיציאן: אפשר להוסיף את זה על-ידי סעיף 11(ג).

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: התיקון הנוסף שאנחנו רוצים להכניס בהגדרה של השכר הממוצע הוא, שבמקום לומר "לששת החודשים האחרונים", יהיה "לשלושת החודשים האחרונים".

מ. בוטון: כפי שאמר מר קפיטקובסקי, תיקנו את זה, כדי שבהגדרה של השכר הממוצע בפסקה (2), במקום "עד לתחילת כל שנת כספים", קבענו "עד לתחילה ועד בכלל", וכך אנחנו גוהגים למעשה. אני מסכים שזה לא ברור ב-100% ורצוי לתקן את זה, כדי להבהיר שהכוונה היא עד לתחילת כל שנת כספים, כולל 1.4. אני רוצה לציין שאנחנו גוהגים להביא בחשבון את תוספת היוקר של 1.4. ההערה בהחלט במקומה. גם לי יש ספק אם המלים "עד תחילה" כולל את ה-1.4.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזליצ'נו: אפשר לעשות את התיקון הזה עכשיו.

מ. בוטון:
אנחנו נשב עם אנשי משרד המשפטים ונמצא
נוסח אשר יבהיר את הכוונה. הבעיה היא
לרק לגבי 11(ג), ולזה צריך לקבל הסכמה.

- - - - -

היו"ר ש. ארבל-אלמוזליצ'נו: בסעיף 161(ג) לחוק הביטוח הלאומי כתוב:
"היו דמי ביטוח משתלמים בעד עובד לפי
סעיף 157(א), (ג) או (ד), יבכה המעביד משכרו של העובד אחוזים
מההכנסה שלפיה משתלמים דמי הביטוח, כאמור בלוח י'; המעביד לא יבכה
משכר עובדו את האחוזים האמורים אם מלאו לעובד, בגבר - 65 שנים,
ובאשה - 60 שנה, ואם העובד הוא שוטר כמשמעותו בחוק המשטרה (נכים
ובספים), תש"ו-1955, או סוהר כמשמעותו בחוק שירות בתי הסוהר (נכים
ובספים), תש"ך-1960, לא יבכה משכרם הניכוי כאמור בפרט 8 ללוח י';
אולם המעביד יהיה רשאי להפחית, החל מיום כ"ח באדר ב' תשל"ג (1 באפריל
1973), מדמי הביטוח שהוא חייב בהם את הסכומים שהיה מצכה משכרו של
העובד אילולא הוראה זו בחוק".

מאחר שעובדי משמר הכנסת נהנים מאותם
תנאים, שמהם נהנים השוטרים והסוהרים, הם זכאים למעשה לאותם דברים -
בתיאומים המחוייבים, כמובן. אני חושבת שבצדק היפנו את תשומת-לבנו
לענין זה, שיש מקום להוסיף כאן את משמר הכנסת, כי לא יתכן שהם יופלו
או יקופחו, כאשר השוטרים והסוהרים נהנים מהזכות הזאת.

מ. בוטון:
ברצוני להבהיר שהפטור מתשלום דמי ביטוח
לשוטרים וסוהרים ניתן רק לגבי ביטוח
אבטלה. פרט 8 מדבר על ביטוח אבטלה. אנחנו לא מנכים רק מה שבפרט 8
ללוח י'.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזליצ'נו: מה לגבי יתר השוטרים?

מ. בוטון:
מנכים. אגב, בהצעת תיקון שלנו עכשיו
אנחנו פוטרים את משמר הכנסת מהחובה לקרן
השוואה, כי הם אינם יוצאים למילואים.

י. בנגל:
אני רוצה להתייחס לעקרון. בשנת 1968
חוקק חוק משכן הכנסת ורחבתו, תשכ"ח-1968,
והפרק הרביעי שבו נקרא "שומרי הכנסת". החוק מצמיד את תנאיהם של
עובדי משמר הכנסת לתנאי השוטרים, וזה מתואם עם כל הגורמים. הכל חל
עלינו. משום-מה היה הסכם בין מר סיון - המנכ"ל הקודם של המוסד
לביטוח לאומי - וביני, שלפיו בקרן השוואה זה לא יבכה. זה היה רק
לפני שנה, ובמשך 7 שנים נהגתם בנו כמו בשוטרים. בכל הדברים אנחנו
צמודים לשוטרים. אני רוצה להפנות את תשומת-לבכם לסעיפים 20 ו-21
בפרק הרביעי של החוק. נוסף לכך, סעיף 22 מדבר על זכויות יתר לשומר.

האמת היא, שבמשך 6 שנים הביטוח הלאומי
נהג להוריד ממשכורת שומרי הכנסת לקרן השוואה, כפי שהדבר נעשה עם
השוטרים. החשב שלנו קיבל הוראה לפני שנה וחצי להוריד לנו כמו לכל
עובדי המדינה, ולא כמו לשוטרים. סיכמנו אז, שעד שנתקן את החוק, הוא
יתן הוראה שלא יורידו לקרן השוואה. אני ערערת על כך בפני יושבת-ראש
הוועדה, שצריכה להיות כאן התאמה, כי יש כאן התנגשות בין שני חוקים.

מ. בוטון:
הענין שאותו מעורר מר בנגל אינו מתייחס
רק לפטור לפי סעיף 161(ג), אלא להשוואה
מוחלטת. אני מבקש לתת לנו שהות כדי לבדוק את הדברים האלה.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: אני מבקשת לטפל בענין הזה ולהסדירו, אם אפשר, במשך שלושה שבועות, כדי שנוכל לסיים ולהתאים את החוק.

מ. בוטרו: זה דבר מאד עקרוני. בנפגעי עבודה זה מתייחס לכל עובד, למעט שוטר או סוהר. יתכן מאד שפגיעה בעבודה לפי חוק הביטוח הלאומי בותנת הרבה יותר לשומר ממסמר הכנסת מאשר לשוטר שנפגע בעבודה. איגבי יודע. רצוי לחשוב מה כדאי יותר. אם תהיה מגמה להשוות, אז באמת להשוות בכל.

י. ארד: בשנת 1973 כתב לכם עו"ד לוין ואמר שהחוק אינו מאפשר, אבל הוא מצפה לפנייה מכם, ואתם לא פניתם.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: אם יש השוואה עם השוטרים, אני מציעה שילכו כך לאורך כל הקו. עבודתם היא כמו עבודת המשטרה. הם צמודים אליהם, וגם בענין זה.

מ. בוטרו: אני מציע שיושב-ראש הכנסת יכתוב אלינו עוד היום בענין זה, ונטפל בכך. בכמה אנשים מדובר?

י. בנגל: מדובר בתקן של 100 איש. אני אדאג לכך שעוד היום ישלח אליכם מכתב בצדו.

ש. קרמר: לסדר-היום של הישיבה הזאת היו תיקונים מס' 26 ו-27 לחוק הביטוח הלאומי. לא הייתי מוכן לתיקונים שהציע המוסד לביטוח לאומי עכשיו ולא קבלתי הנחיות בקשר לכך. אני מבקש לא לסכם את הענין, עד שנברר אותו.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: אני מציעה שנסכם את הענין בישיבה ביום ה'. לגבי תיקון מס' 26, התיקון הוא מיום פרסום החוק ב"רשומות". בשאלת השאלה לגבי אותם זכאים שכבר קבלו קצבת זכות והגיעו גביית לפני שבה לגיל 65, הפסיקו להם קצבת זכות והם מקבלים קצבת זקנה - מה יהיה דינם עכשיו כשאנחנו מתקנים את החוק, האם אנחנו לוקחים אותם בחשבון, או לא?

מ. בוטרו: לפי בוסח החוק, לא לוקחים אותם בחשבון.

י. אליאסוף: יש שני מצבים. מבוטח שמקבל היום קצבת זכות ובעוד חודש יגיע לגיל קצבת זקנה, ברור שביום שיגיע לגיל קצבת זקנה לא יקבל פחות. עכשיו ביקח את הסיטואציה השניה. לפני שבה אדם קיבל קצבת זכות. הגיע לקצבת זקנה, הפסיק לקבל קצבת זכות, והוא מקבל עכשיו קצבת זקנה. אפשר לפרש את החוק, שאין לו זכאות לקבל בכלל מהיום והלאה את קצבת הזכות הגדולה יותר. אפשר לפרש את זה שהזכאות תהיה לו, והיא תתחיל מהיום, ולא מיום שהגיע לקצבת זקנה.

ביטוח זכות התחיל לא לפני הרבה שנים, אלא לפני תקופה קצרה. אם אתה בודק בינואר 1976, האיש קיבל 1,000 ל"י קצבת זכות וירד ל-900 ל"י קצבת זקנה, אתה צותן לו 1,000 ל"י.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: הכוונה היתה שהזכאות תתחיל מיום פרסום החוק ב"רשומות". כמובן שמדובר על האוכלוסיה אשר תגיע מהיום והלאה לגיל 65, וגם אוכלוסיה שהגיעה קודם לכן לגיל 65.

ש. קרמר: מזה אנחנו מסתייגים.

י. גוברמן:
בעקבות דבריו של נציג האוצר, נדמה לי שהיה מן המועיל אילו התחילה של שני החוקים הייתה געשית מראשון לתודש, ולא מיום שהחוקים האלה יתפרסמו ב"רשומות".

מ. בוטון:
השאלה היא לגבי איזה אוכלוסיה זה יחול.

י. גוברמן:
אני מדבר לגבי התחילה הטכנית.

מ. בוטון:
יש הוראה כללית בחוק הביטוח הלאומי, שהתחילה היא בראשון לחודש. בעיית התחילה אינה מתעוררת כאן, אלא לגבי מה שמר קרמר העלה, לגבי האוכלוסיה. זאת השאלה העקרונית. אני מבין שעמדת האוצר היא, שהחוק יחול רק על מי שביום קבלת החוק הגיעה לו קצבת זקנה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:
הניסוח ברור. כפי שכתוב כאן, "מבוטח, שבתכוף לפני שנעשה זכאי... וכו'". אבל עמדת מנת להסיר ספק, נאמר את זה בצורה ברורה. אני שואלת אם אתה יכול להוציא את הנכים שלפני חודשיים הגיעו לגיל קצבת זקנה, ולומר להם: אתם לא תבואו בחשבון? בעניינים כאלה תמיד כללנו הוראת מעבר. אנחנו החלנו את זה אפילו על שאיריהם. בכל תיקון שהיה לגבי גמלאות, לקחנו בחשבון את אותה אוכלוסיה, ואמרנו שהיא תתחיל לקבל מהיום. לא נתנו לה רטרואקטיבית, וגם עכשיו איננו מציעים לתת לה רטרואקטיבית.

י. גוברמן:
אתה מפלה כאן בין שני אנשים, שיש להם בתובים זהים, הם נכים זהים. שניהם הגיעו לגיל 65, יש להם אותם אחוזי נכות; אחד מקבל סכום כזה והשני מקבל סכום כזה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:
הנוסח היה מונח לפניכם, ואני מצטערת אם המגמה ניתנת להסברים שונים.

ש. קרמר:
מדובר על תקופה אחרת. אחד היה מוגדר מ-1.4.70 והשני מ-1.4.74. אני מבקש לתת לנו את הזכות לבדור את העניין.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:
הנוסח היה לפניכם ואנחנו איננו משנים אותו. שמענו את ההערה, ואני מבינה שגפלה כאן אי-הבנה, אבל אנחנו לא נוכל לקבל את זה בשום פנים ואופן. אנחנו לא גפלה נכה שלפני חודשיים הגיע לגיל 65 ונאמר לו שהוא לא יקבל.

י. אליאסוף:
בפרט שמדובר בשנתיים.

ש. קרמר:
בהרבה חוקים אתרים זה נעשה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:
במקרים אחרים נתנו הוראות מעבר.

ש. קרמר:
אם כן, אני מבקש שלגבי הפירוש תירשם הסתייגות של האוצר. ההסתייגות היא גם לגבי תיקון מס' 27.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:
אתה רוצה להפלות בין אלמנה לאלמן? כאן בכלל התיקון לא יתן דבר, וזה נעשה רק למען ההרגשה של האלמנה.

מ. בוטון:
אני חוזר ומקבל את הערתו של מר גוברמן, שבכל מקרה בכביס את תחולת שני החוקים מ-1.4. אני מבקש שחאריז חחולח החנה יהיה הערה חחולח החנה

אינני מתנגדת לכך שנכניס את התחולה של האחד באפרייל.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

ברצוני להעלות בקודה גוספת, שהתעוררה תוך כדי פניות רבות, לגבי השאלה מיהו מבוטח לפי ההגדרה "עובד". בסעיף 1 בפרק פרשנות כתוב: "עובד" - לרבות בן משפחה, אף אם אין בינו לבין קרובו המעסיקו יחס של עובד ומעביד, ובלבד שהוא עובד במפעל באופן סדיר ובעבודה שאילולא עשה אותה הוא, היתה בעשית בידי עובד". בהגדרה של "בן משפחה" נאמר - "לענין זה - אחד ההורים, ילד, נכד, אח או אחות". משום-מה, האשה אינה כלולה בזה. זאת אומרת, אשה שעובדת - ואנחנו מדברים רק לצורך ביטוח לאומי - בעסק של בעלה, בחנות או במפעל, היא עובדת שכירה ומקבלת משכורת, עבודה משלמים דמי ביטוח כדת וכדין. ברגע שקורית לה תאונה בעבודה, היא אינה זכאית לקבל דבר, וכבר היו דברים מעולם. שאלתי היא מדוע אשה כזאת לא תהיה מבוטחת, אם משלמים עבודה ביטוח, בהתאם לשכר שהוא משלם עבודה כאשה עובדת?

מ. גורן: אנחנו שמענו על ההצעה הזאת רק הבוקר.

לא הספקנו להתייחס לזה ולבדוק את הענין, אבל אני רוצה להסביר את הדברים מהבחינה המשפטית. אם האשה עובדת במפעל של בעלה, שהוא עובד בו, והיא עובדת שכירה לפי המבחנים הרגילים של יחסי עובד ומעביד, היא כן תקבל ותהיה מבוטחת. הנוסח מדבר על פיקציה ואומר, שאפילו אם אין יחסי עובד ומעביד, אבל האנשים הקרובים האלה עובדים באופן סדיר במפעל, יראו אותם כאילו הם עובדים במפעל.

"עובד" זה לרבות בן משפחה. לא כללו את האשה, כי בביטוח לאומי היחס של האשה הוא עזרה לבעלה בעסק. זה עסק משותף של בעל ואשה, לכן קשה לראות ביחס הזה תוצאה של פיקציה. אם היא באמת עובדת שכירה לפי המבחנים, היא כן תקבל. גם מי שאינו עובד והוא קרוב, הוא כן יקבל.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אבל היא קרובה שלו, ועובדה שהביטוח הלאומי השיב מה שהשיב בענין זה.

י. אליאסוף: אולי צריך לעמוד קודם על דבר אחד.

אין בחוק הביטוח הלאומי הגדרה של עובד. אין גם בחוקים אחרים הגדרה של עובד, וההגדרה הזאת של עובד בעשית לפי מבחנים אחרים. לא פעם קורה, שבחורה שיוצאת לעבודה, מבקשת מאמה שתבוא ותטפל בתינוקה בבית, והיא משלמת לביטוח לאומי, וכשהאם באה לקבל את דמי הביטוח הלאומי, אומרים לה: את לא היית אף פעם עובדת. אז בית-הדין נכבס לשאלה אם היא היתה עובדת של הבת, או לא.

אני מבין שליושבת-ראש הוועדה מפריעה הפיקציה הזאת שישנה לגבי "לרבות", שהיא כוללת בני משפחה שאינם בן הזוג. זאת אומרת, אם יש לי בית-חרושת גדול שאני מעסיק בו 20 פועלים, והבן שלי יושב ליד מכונה, לגבי ההגדרה הזאת הוא נחשב כעובד, כי הוא עובד באופן סדיר. זה מכונה, ולא משנה אם יש עליו פיקוח ואם הוא משלם, או לא. לגבי האשה לא כן.

עד כמה שאני זוכר, הגדרה זו של בן משפחה - "לרבות", היתה בחוק המקורי הראשון. זו תפישה של החוק משנת 1953, ואני חושב שצריך לבדוק מה קרה, מדוע הוציאו את האשה; אם היתה כוונה - מדוע, ולפי זה לראות מה לעשות.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אני מציעה שגם השאלה הזאת תיבדק עד יום ה'. אלה הן הנקודות שאנחנו רוצים לכלול אותן כתוספת בהצעה של תיקון מס' 27.

חוק לתיקון פקודת הפיצויים לעובדים, תשי"ג-1952
תקנות בדבר שיבוי סכומי הפיצויים

י. כפלאווי:

בתיקון לפקודת הפיצויים לעובדים משנת 1952 נוסף סעיף שאומר, ששר העבודה רשאי, באישור ועדת העבודה של הכנסת, להתקין תקנות אלה. בפעם האחרונה אושרו תקנות שמעדכנות את הסכומים בתוספת הראשונה ביום 27.5.76, ובזמנו הופנתה תשומת-לב הוועדה לענין הצורך בכל שנה לעדכן את הסכומים האלה, והוועדה בקשה להפנות את תשומת-לב שר העבודה לצורך בהוראה של עידכון אוטומאטי לכיוון של הצמדה לשכר הממוצע.

הצעה זו באה להצמיד את הסכומים האלה, שאנחנו מעדכנים אותם בכל פעם, והוועדה מאשרת את הסכום כולו לשיטה של הצמדת הסכום לשכר הממוצע. ההצעה אומרת כך: "הסכומים שנסעיפים 1(2)(א), 1(3)(א), 2(1) ו-3א(2) שבתוספת הראשונה לפקודת הפיצויים לעובדים, 1947 ישתנו לפי שיעור התנודות של השכר הממוצע כמשמעותו בחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), תשכ"ח-1968; שר העבודה יפרסם ברשומות הודעה בדבר שיבוי הסכומים האמורים בעיגול עד כדי עשר לירות לגבי הסכומים הקבועים בסעיפים 1(2)(א) ו-3א(2) לתוספת הראשונה ובעיגול עד כדי לירה אחת לגבי הסכומים הקבועים בסעיפים 1(3)(א) ו-2(1) לתוספת הראשונה."

הי"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: מה הם הסכומים היומ?

י. כפלאווי: הסכומים היומ הם 53, 400, 106, 800, 107 ל"י, 427.50 ל"י, 356 ל"י. כל סעיף מתייחס לדבר מסויים. הפיסקה הראשונה מתייחסת לסכומי הפיצויים מקסימום ומינימום במקרה של מות. לפיסקה 2(1) מדובר על סכומים מירבניים לפיצויים שבועיים במקרה של שכר גבוה ושכר נמוך, והסכום האחרון מדבר על סכומים מירבניים לעזרה וטיפול רפואי.

י. ברמה: אתם יודעים בערך כמה אנשים זוכים לזה?

י. כפלאווי: על-פי הערכה זהירה, זה לא יכול לעלות על כמה עשרות. יתכן שהאנשים האלה יוכלו במסגרת הביטוח, אבל עד אז אנחנו מעוניינים שהם יקבלו.

הי"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: איננו מתנגדים לאשר את זה. יחד עם זאת אני רוצה לתזור על בקשה שאותה בקשנו מספר פעמים בעבר - לבטל את כל הנושא הזה של הפקודה ולכלול את כל העובדים האלה במסגרת החוק, כדי שהם יהיו מזכירות בפגעי עבודה, כמו האחרים. אני מקווה שהצעת החוק תונח בימים הקרובים על שולחן הכנסת כדי שנוכל לסיים את ההליכים עוד בכנסת השמינית.

י. כפלאווי: עד כמה שידוע לי, העניין נמצא בטיפול.

חוק הגנת השכר, תשי"ח-1958
תקנות בדבר מועד מיוחד לתשלום שכר עבודה

י. כפלאווי:

קיימות תקנות, שהן בתוקף מ-12.4.73 בדבר קביעת מועד מיוחד לתשלום שכר שעות נוספות. תקנות אלה הותקנו מכוח סעיף 13 לחוק הגנת השכר, אשר קובע ששר העבודה רשאי... וכו', - סעיפים 9 - 12.

היום, לאחר פניה של כמה גופים, התברר שלא מדובר רק בענין של הסדר מועד תשלום לשעות נוספות, אלא גם כל העניינים שאינם מוסדרים בסעיפים 9 - 12, כמו תשלומים עבור כוזבויות,

י. כפלאורי:

אש"ל ודברים שנספחים לשכר העבודה שלא נקבע למועד אחר. לכן ראינו צורך להחליף את התקנות ולבסס אותן בצורה יותר רחבה, מתוך מגמה להוסיף גם את המרכיב של עבין הדירות, להצמיד אותו לעבין המועד, וההצעה אומרת: "שכר עבודה על פי רישום המעביד. שכר עבודה שלא נקבע לו מועד בסעיפים 9 עד 12 לחוק המשתלם לעובד על-פי רישום שנעשה על-ידי המעביד או מטעמו, ישולם לו לא יאוחר מ-15 יום מתום החודש שלאחר החודש שבו בוצעה העבודה".

2. שכר עבודה על-פי דירוח העובד.

3. - ביטול; 4 - תחילה; 5 - השם. (קורא את הסעיפים).

מה שהצענו ישנו בתקנות, כך שאנחנו מסכימים למוצע כאן.

י. ברמה:

מר גוברמן מציע כמה הערות סגנוניות: בסעיף 1, להוסיף את האות ו לפני המלה

י. כפלאורי:

"המשתלם". בשורה שניה, במקום "ישולם לו" יהיה "ישולם לעובד". בתקנה 2 בשורה הראשונה, אחרי המלה "לחוק", יבוא "ושעל פי תנאי העבודה...". בשורה שניה, במקום "ישולם לו" יהיה "ישולם לעובד, ובמקום המלה "בגין", יהיה "בשל".

אני רוצה להזכיר, שלפי סעיף 32 של

י. אליאסוף:

החוק, כאשר שר העבודה מתקין תקנות לפי סעיף 13, הוא חייב להתייעץ גם עם ההסתדרות וגם עם ארגון המעבידים.

המעבידים סמכו ידם על הנוסח שהכנו.

י. כפלאורי:

ארגון העובדים הגיש הסתייגויות, בצטרך רק להפנות את תשומת-לב המעבידים ועכשיו הם מקבלים את ההצעה. לשינויים שהוכנסו.

לנושא זה הזמנו את נציגי לשכת התיאום

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

ואת נציגי בציבות שירות המדינה.

אני מצטערת לציין שהם לא הופיעו לישיבה, ורוצה לציין בהערכה את

העובדה שההסתדרות נעצתה להזמנה ושלחה את נציגה, עו"ד ברמה.

הוועדה מאשרת את התקנות, על חמשת הסעיפים, עם תיקונים קלים.

אני מודה לכם. הישיבה בעולה.